

## Урок №27

### Тема уроку: **Динаміка “холодної війни”. Протистояння НАТО і ОВД**

Після закінчення Другої світової війни зміцнилися позиції у світі країн - переможниць, особливо СРСР і США. Почалася боротьба двох курсів - радянського і західного - з питань повоєнного облаштування світу.

Дві найбільші держави у світі - СРСР і США - після війни намагалися якомога більше розширити зони свого впливу у світі. Глобальне суперництво цих держав виявилось у гонці озброєнь. Протистояння відбувалося також у дипломатичній, пропагандистській, зовнішньоекономічній діяльності. Ця конфронтація дістала назву “холодна війна”. Вона не переросла в “гарячу” лише тому, що жодна сторона не була впевнена у своїй перемозі.

Із лютого 1946 р. радянська пропагандистська машина розгорнула антизахідну кампанію. Країни Заходу не залишилися в боргу. У березні того ж року колишній Прем'єр-Міністр Великої Британії Вінстон Черчілль у виступі в американському місті Фултон заявив, що “комуністичний тоталітаризм” замінив собою “фашистського ворога” і планує підкорити світ. За його словами, через усю Європу - від Балтики до Адріатики - пролягла “залізна завіса”.

#### **Словник**

**“Холодна війна”** - це ідеологічне, економічне, політичне, культурне протистояння соціалістичних і капіталістичних країн, насамперед СРСР і США.

#### **Етапи “холодної війни”**

|                                                    |                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Перший етап</b> - 1945-1955 рр.                 | Розкол світу на два ворогуючих табори та військово - політичні блоки: НАТО і ОВД                                                                                          |
| <b>Другий етап</b> - II пол.50-х-60-ті рр.         | Особливе загострення міжнародної напруги (Карибська криза 1962 р.; війна у В'єтнамі 1964-1973 рр.; зведення Берлінської стіни 13 серпня 1961 р.; Празька весна - 1968 р.) |
| <b>Третій етап</b> - 70-ті - I пол.80-х рр.        | Розрядка міжнародної напруженості, її розвиток і закінчення                                                                                                               |
| <b>Четвертий етап</b> - I пол.80-х - поч. 90-х рр. | Перебудова і деідеологізація міжнародних відносин, повна ліквідація військово-політичного розколу світу й закінчення “холодної війни”                                     |

#### **Складові “холодної війни”:**

1. Утворення військово-політичних блоків: НАТО і ОВД.

2. Регіональні конфлікти:
  - війна в Кореї 1950-1953 рр.;
  - війна у В'єтнамі 1964-1973 рр.;
  - Карибська криза 1962 р.;
  - війна в Афганістані 1979-1989 рр.
3. Гонка у галузі космічних досліджень.
4. Економічна війна та взаємна таємна технологічна блокада.
5. Взаємне залякування СРСР і США.
6. Пропагандистська війна.
7. Гонка ракетно-ядерних і звичайних озброєнь.
8. Боротьба розвідувальних служб та здійснення ідеологічних диверсій.
9. Боротьба за вплив у країнах, що розвиваються.
10. 1947 р. - "доктрина Трумена" - доктрина "стримування комунізму".

### **Ключові міжнародні події цього періоду.**

| Дата            | Подія                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1945 р.         | Створення ООН (для збереження миру та запобігання розв'язу новітньої війни)                                                                                                                                                                                                                     |
| 1945 - 1949 рр. | Блокада Західного Берліну (розкол Німеччини та утворення ФРН і НДР). Початок відкритого протистояння США і СРСР в Європі)                                                                                                                                                                       |
| 1949 р.         | Утворення НАТО - військово-політичного блоку західноєвропейських країн і США та Канади ( для "стримування комунізму"). У відповідь на це СРСР утворюється РЕВ (Рада Економічної взаємодопомоги). Утворення Варшавського Договору (ВВД) - військово-економічний союз соціалістичних країн Європи |
| 1950 - 1953 рр. | Війна в Кореї (спроба поширення комуністичного впливу на СРСР в союзі з комуністичним Китаєм). Перша спільна військова операція ООН проти Північної Кореї.                                                                                                                                      |
| 1955 р.         | Утворення Організації Варшавського Договору (ОВД) - військово-політичного союзу комуністичних держав ( у відповідь на прийом ФРН до НАТО), посилення конфронтації двох блоків - НАТО і ОВД.                                                                                                     |
| 1961 р.         | Берлінська криза (завершилась побудовою "берлінського мурованого забору"). Загроза збройного конфлікту між СРСР і США.                                                                                                                                                                          |
| 1962 р.         | Карибська криза (внаслідок спроби СРСР в ході підтримки кубинської революції змінити баланс ядерних сил). Загроза розгортання збройного конфлікту світового масштабу.                                                                                                                           |

|           |                                                                                                                                              |
|-----------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1963 р.   | Підписання Договору про заборону випробувань ядерної зброї в атмосфері, космічному просторі і під водою. Початок обмеження ядерних озброєнь. |
| 1968 р.   | Підписання Договору про нерозповсюдження ядерної зброї.                                                                                      |
| 1964-1973 | Агресія США у В'єтнамі                                                                                                                       |
| 1967 р.   | “Шестиденна війна” Ізраїлю проти арабських держав                                                                                            |

Матеріал по темі у **презентації** за **посиланням**: [Презентація до уроку з всесвітньої історії 11 Міжнародні відносини](#)

### **Запитання для самоконтролю**

1. Що таке “холодна війна”?
2. Назвіть основні етапи “холодної війни”.
3. Схарактеризуйте складові “холодної війни”.

**Домашнє завдання:** ст. 176-178 підручника. Посилання: [Підручник Всесвітня історія 11 клас Полянський](#)